Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5799

[Total No. of Pages : 2

[6448]-101
F.Y.B.Com. (SODL)
ENGLISH
111 -I : Compulsory English-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt the following questions.

A) Attempt the following Multiple Choice Questions. **[6×1=6]**

a) The Black Money and Black Economy is the chapter from the book

i) Demonetization and black money

ii) Experience of my truth

iii) My life

iv) None of these

b) What is the student's opinion of love at the end of the story?

i) He finds love to be impractical and useful

ii) He believes love conquers all

iii) He regrets not valuing love earlier

iv) He thinks love is the most important thing in life

c) What was the name of the beggar?

i) Mushkoff ii) Chekhov

iii) Lushkoff iv) Skvortsov

d) The word 'benami' means?

i) With name ii) Without name

iii) White name iv) All of these

e) Who has penned the essay 'Muhammad Yunus: An Economics for Peace'?

i) Muhammad Yunus ii) Dr. Farida Khan

iii) Oscar Wilde iv) None of these

f) Why did Lushkoff removed from the choir?

i) his weakness ii) Due to his drunkenness

iii) Weak body iv) Poor health

B) Answer any two of the following questions in short. **[2×3=6]**

a) What is the significance of the inn in the poem 'Up-Hill'?

b) Why did the poet Grenville Kleiser say stay calm that tranquility is important?

c) What does the resting place symbolize?

d) Give a brief account of the message in the poem 'Stay Calm'

Q2) Answer any five of the following. **[5×4=20]**

a) What did the nightingale have to do in order to make a red rose bloom?

b) Draw a character sketch of 'Olga'

c) According to Kleiser, why is tranquility important in human life?

d) How has economics been interlinked with peace in this story of Muhammad Yunus?

e) You are a salesman of Samsung company and Sameer, customer approaches to you. Develop a dialogue between you and Sameer.

f) According to C. Rammanohar Reddy, what must be done in order to remove black money from the economy?

Q3) Write a notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Elaborate techniques of facing interview.

b) Write note on main theme of 'Stay Calm'

c) Write note on different kinds of love that nightingale sings about.

d) Write note on main theme of 'The Nightingale and the Rose'

e) Explain concept 'Group Discussion'

Q4) Attempt any two questions of the following. **[2×10=20]**

a) Discuss the idea of microcredit as evident in 'Muhammad Yunus: An Economics for Peace'

b) What are the different forms of generating black money and black economy? Explain with suitable illustrations.

c) What is presentation? Elaborate the different kinds of presentation with examples.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5800

[Total No. of Pages : 2

[6448]-102
F.Y. B.Com. (SODL)
112 - I : FINANCIAL ACCOUNTING-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt the following Fill in the Blanks **[6×1=6]**

a) Account is prepared in order to find out Credit Purhases.

i) Total Debtors A/c ii) Total Creditors A/c

iii) Statement of Affairs iv) None of the above

b) An accounting concept according to which all relatively important and relevant items are disclosed in the financial statements is

i) Materiality ii) Going concern

iii) Accrual concept iv) Matching

c) In Single Entry System, it is not possible to prepare.

i) A Trial Balance

ii) A Trading and Profit and Loss Account

iii) A Receipts and Payments Account

iv) None of the above

d) It is a set of accounting standards developed by the International Accounting Standard Board

i) IFRS ii) GAAP

iii) ASB iv) IND ASB

e) Goods and Service Tax (GST) was introduced in India on ____.

i) 1 July 2015 ii) 1 July 2016

iii) 1 July 2017 iv) 1 July 2018

f) Following is the example of unsecure liability

i) Realization Expenses ii) Sundry Creditors

iii) Sundry Debtors iv) Income Tax

B) Answer any three of the following questions in short **[3×2=6]**

a) What is Garner Versus Murray Rule?

b) Which taxes are replaced by GST?

c) Explain the Concept of Piecemeal Distribution of Cash.

d) Definition of Environmental Accounting.

Q2) Answer any five of the following questions in short: **[5×4=20]**

a) Explain the order of Payment in Piecemeal Distribution of Cash.

b) Advantages of Single Entry System of Accounting.

c) Explain the constitutional background of GST.

d) Mention the salient features of the single-entry system.

e) Objective of IFRS.

f) Going Concern Concept.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Explain Types of GST.

b) Explain Forensic Accounting.

c) Explain the important Accounting Concept.

d) Maximum Loss Method.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[20]**

a) Describe the procedure for registration under GST?

b) Explain the meaning of IFRS. State the objectives, assumptions, scope of IFRS.

c) A keeps his books by single entry system. His position on January 1, 2023 was as follows;

Cash at Bank Rs. 10,000, Cash in Hand Rs. 2,000, Stock Rs. 14,000, Sundry Debtors Rs. 16,800, Plant Rs. 13,000, Bills receivable Rs. 5,200, Creditors Rs. 5,000, Bills Payable Rs. 8,000.

On December 31, 2023 his position was as:

Cash at bank Rs. 8,600, Cash in Hand Rs. 3,400 Stock Rs. 18,000, Debtors Rs. 12,000, Plant Rs. 13,000, Bills Payable Rs. 6,400, Bills receivable Rs. 6,400, Creditors Rs. 3,200.

During the year A introduce capital Rs. 4,000 and his drawing were Rs 1,600 per month. Depreciation on plant 5% and RDD 5%.

Prepare Opening and Closing Statement of Affair and Statement of Profit.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5801

[Total No. of Pages : 4

[6448]-103

F.Y.B.Com. (SODL)

ECONOMICS

113-I: Business Economics - I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt the following. **[6×1=6]**

Match the pairs.

	A		B
a)	Market Supply Curve	1)	Average
b)	Equilibrium point	2)	Demand = Supply
c)	Per unit Value	3)	C=F(Y)
d)	Negative income elasticity	4)	Downward Sloping
e)	Market demand curve	5)	Upward sloping
f)	Consumer function	6)	Inferior goods

B) Answer any three of the following question in short. **[3×2=6]**

a) What is the economics?

b) Define the Cross Elasticity.

c) Write the law of Supply.

d) Marginal Production.

Q2) Answer any five of the questions in short. **[5×4=20]**

a) Explain the tools of economic analysis.

b) State the Concept of Business Economics.

c) Write the types of Utility.

d) What is the elasticity of demand?

e) Determinants of Supply.

f) State the law of Variables Proportions.

P.T.O.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Types of Income Elasticity of Demand.

b) Scope of Business Economics.

c) Goals of Firms.

d) Consumer Surplus.

e) Internal Economies.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Distinguish in Micro Economics and Macro Economics.

b) State the law of diminishing Marginal Utility.

c) Explain the types of Price Elasticity of Demand.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PD5801

[6448]-103
F.Y.B.Com. (SODL)
ECONOMICS
113-I: Business Economics - I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* अ) जोड्या जुळवा. **[6×1=6]**

	अ		ब
i)	बाजार पुरवठा वक्र	अ)	सरासरी
ii)	समतोल बिंदू	ब)	मागणी = पुरवठा
iii)	प्रति घटक मूल्य	क)	C=F(Y)
iv)	नकारात्मक उत्पन्न लवचिकता	ड)	ऋणात्मक उतार
v)	बाजार मागणी वक्र	इ)	धनात्मक उतार
vi)	उपभोक्ता फलन	फ)	निकृष्ट वस्तू

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[3×2=6]**

i) अर्थशास्त्र म्हणजे काय?

ii) छेदक लवचिकता म्हणजे काय?

iii) पुरवठा नियम लिहा.

iv) सिमांत उत्पादन.

प्र.*2)* कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[5×4=20]**

अ) आर्थिक विश्लेषणाची साधने स्पष्ट करा.

ब) व्यवसायिक अर्थशास्त्राची संकल्पना सांगा.

क) उपयोगितेचे प्रकार लिहा.

ड) मागणीची लवचिकता म्हणजे काय?

इ) पुरवठ्याचे निर्धारक घटक सांगा.

फ) बदलत्या प्रमाणाचा नियम सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा. **[3×6=18]**

अ) मागणीच्या उत्पन्न लवचिकतेचे प्रकार

ब) व्यवसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती

क) उद्योग संस्थेची ध्येय

ड) उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य

इ) अंतर्गत बचती

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[2×10=20]**

अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र आणि स्थूल अर्थशास्त्रातील फरक स्पष्ट करा.

ब) घटत्या सीमांत उपयोगितेचा नियम सांगा.

क) मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11147

[Total No. of Pages : 3

[6448]-104

F.Y. B.Com. (SODL)

114A-I : BUSINESS MATHEMATICS AND STATISTICS

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **A) Attempt any Six of the following :** **[6 × 1 = 6]**

i) The concept of _______ value refers to the worth of a sum of money at the present time.

a) Future b) Present

c) Nominal d) Effective

ii) The __________ value of a share is the value printed on the share certificate.

a) Market b) Nominal

c) Effective d) Face

iii) In the method of SRSWOR, the abbreviation WOR stands for "Without ________".

a) Replacement b) Reduction

c) Recording d) Reservation

iv) Stratified sampling involves dividing the population into _______ and then sampling each group.

a) Samples b) Strata

c) Randoms d) Blocks

v) In mutual funds, NAV stands for _______ Asset Value.

a) Nominal b) Net

c) National d) New

P.T.O.

vi) EMI can be calculated using the ________ balance method or the flat interest method

a) Reducing b) Increasing

c) Nominal d) Compound

vii) Which of the following is NOT a measure of central tendency?

a) Mean b) Mode

c) Median d) Standard Deviation

viii) Which of the following is a positional measure of central tendency?

a) Mean b) Median

c) Mode d) Standard Deviation

B) Attempt any three of the following questions : [3 × 2 = 6]

i) Write short note on Raw Data, Attribute and Variable.

ii) Write short notes on population and sample.

iii) Write essential features of Satire.

iv) Write notes on Equated Monthly Instalment (EMI).

***Q2)* Attempt any five of the following questions : [5 × 4 = 20]**

a) Write notes on Nominal and Effective Rate of Interest

b) Write the types of share capital according to company Act 2013.

c) What is Random Sampling and types of Random Sampling

d) Write notes on Classification of Statistical Data.

e) Explain various sampling techniques.

f) Calculate simple Interest on Rs. 10,000 @ 10 % for 2 years.

***Q3)* Attempt any three of the following questions : [3 × 6 = 18]**

a) Find the Compound Interest (CI) on Rs. 12,600 for 2 years of 10% per annum compounded annually.

b) Explain the types of shares in details.

c) Explain the scope of statistics.

d) Find the mean, median, mode and range for the given data :

90, 94, 53, 68, 79, 94, 53, 65, 87, 90, 70, 69, 65, 89, 85, 53, 47, 61, 27, 80

e) The mean and standard deviation of Two distributions of 100 and 150 items are 50.5 and 40.6 respectively find combined men and combined standard deviation.

Q4) **Attempt any two of the following questions :** **[2 × 10 = 20]**

a) Explain types of mutual funds in details.

b) Calculate Mean, Median, Mode and Standard Deviation of following frequency Distribution.

X	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80
Frequency	8	16	15	12	10	5	2	2

c) Explain the methods of sampling in details.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5802

[Total No. of Pages : 2

[6448]-105

F.Y.B.Com. (SODL)

114- B - I : COMPUTER CONCEPTS AND APPLICATION - I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following Fill in the Blanks (Any six) **[6×1=6]**

a) VDU stands for_____

i) Virtual Display Unit
ii) Visual Display Unit
iii) Virtual Detection Unit
iv) Visual Detection Unit

b) Components that provide internal storage to the CPU are____

i) Registers ii) Program Counters
iii) Controllers iv) Internal chips

c) What is the Short cut key for line break?

i) CTRL + Enter ii) Alt + Enter
iii) Shift + Enter iv) Space + Enter

d) WWW stands for

i) Word Wide Web ii) World Word Web
iii) Wide web World iv) World Wide Web

e) NIC stands for

i) Nations Intelligent Corporate ii) Network Interface Card
iii) New Internal card iv) Network IT Care

f) Which products are people most likely to be comfortable buying on the Internet?

i) Books ii) PCs
iii) CDs iv) All of the above

g) Which of the following is related to security mechanism

i) encryption ii) decryption
iii) none of the above iv) All of the above

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

a) Define structured Data.

b) Define OS.

c) What is spreadsheet?

d) What is transmission media?

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) Explain steps to insert text, graphics and photo albums.

b) Explain the functions of E Commerce.

c) Explain LAN in details.

d) Explain the Characteristics of Computer.

e) Explain uses of Internet.

f) Explain the steps for create, saving and rename word documents.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) What is output device list the input device and explain anyone.

b) Explain power point presentation in details.

c) What is E- Commerce? Give advantages of Ecommerce to society.

d) What is Virus? Explain the types of viruses.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) What is software? Give the types of software. Explain any one type of software.

b) List the component of network. Explain any two component in details.

c) What is Computer network? Give types of network. Explain any one in details.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5803

[Total No. of Pages : 4

[6448]-106
F.Y.B.Com. (SODL)
115A-I : ORGANIZATION SKILL DEVELOPMENT-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester -I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) a) Write the following True or False. **[6×1=6]**

i) Office decoration does not affect the mindset of employees.

ii) The process of converting documents into digital format does not involve any time and cost.

iii) E-mail is a method of communicating information in electronic form.

iv) It is not necessary to follow any method for collecting information.

v) No need to keep any records in the office.

vi) Work monitoring is reliable and should always be used.

b) Solve the following three questions. **[3×2=6]**

i) What is internal structure?

ii) What is paperless office?

iii) What is audit?

iv) What is information storage?

P.T.O.

Q2) Answer any five of the following questions briefly. **[5×4=20]**

a) Explain the advantages of internal office design.

b) Explain classical office management.

c) Explain the principles of records management.

d) Explain the obstacles to the smooth flow of work.

e) State the basics of office design.

f) Explain the importance of office management.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Explain the importance of an office.

b) State the advantages and disadvantages of a virtual office.

c) State the importance of home designing.

d) State the characteristics of office work methods.

Q4) Solve any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Explain the functions of an office.

b) State the techniques of classical office management.

c) State the methods of record keeping.

❋❋❋

Total No. of Questions : 4]

PD5803

[6448]-106
F.Y.B.Com. (SODL)
115A-I : ORGANIZATION SKILL DEVELOPMENT-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester -I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* अ) खालील चूक कि बरोबर लिहा. **[6×1=6]**

i) कार्यालय सजावटीचा कर्मचाऱ्यांच्या मानसिकतेवर परिणाम होत नाही.

ii) कागदपत्रे डिजिटल स्वरूपात रूपांतरित करण्याच्या प्रक्रियेस कसलाही वेळ व खर्च येत नाही.

iii) ई–मेल ही इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात माहिती देण्याची संवाद साधण्याची एक पद्धत आहे.

iv) माहिती गोळा करण्यासाठी कोणतीही पद्धत अनुसरण करणे आवश्यक नाही.

v) कार्यालयामध्ये कोणत्याही प्रकारची नोंद करण्याची आवश्यकता नसते.

vi) कामाची निरीक्षण विश्वसनीय आहे आणि ते नेहमीच वापरले गेले पाहिजे.

ब) खालील तीन प्रश्न सोडवा. **[3×2=6]**

i) अंतर्गत रचना म्हणजे काय?

ii) कागद विरहित कार्यालय म्हणजे काय?

iii) लेखापरीक्षण म्हणजे काय?

iv) माहितीचे संग्रहण करणे म्हणजे काय?

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[5×4=20]**

अ) कार्यालयातील अंतर्गत रचनेचे फायदे स्पष्ट करा.

ब) शास्त्रीय कार्यालय व्यवस्थापन स्पष्ट करा.

क) नोंद व्यवस्थापनाची तत्वे स्पष्ट करा.

ड) कामाच्या सुरळीत प्रवाहात येणारे अडथळे स्पष्ट करा.

इ) कार्यालय रचनेची मूलतत्त्वे सांगा.

फ) कार्यालय व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर नोंदी लिहा. **[3×6=18]**

अ) कार्यालयाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) आभासी कार्यालयाचे फायदे व तोटे सांगा.

क) होम डिझाईनिंग चे महत्व सांगा.

ड) कार्यालयीन कार्यपद्धतीचे वैशिष्ट्य सांगा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

अ) कार्यालयाची कार्य स्पष्ट करा.

ब) शास्त्रीय कार्यालय व्यवस्थापनाची तंत्रे सांगा.

क) नोंदीचे संग्रहण करण्याच्या पद्धती सांगा.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5804

[Total No. of Pages : 4

[6448]-107

F.Y.B.Com. (SODL)

BANKING & FINANCE-I

115B-I : Fundamentals of Banking

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt any six out of eight from the following. **[6×1=6]**

i) _______ is not a type of institutional bank account.

a) Joint account

b) Sole proprietorship account

c) Partnership firm account

d) Hindu undivided family account

ii) In Indian total ______ private Banks were nationalized.

a) 14 b) 20

c) 06 d) 27

iii) _____ is the public sector bank.

a) HDFC b) ICICI

c) SBI d) None of the above

iv) NEFT means _______ .

a) National electronic funds transfer

b) National electronic fee transfer

c) National electronic forum treaty

d) National electronic finance target

v) Banking business Regulation Act ________ .

a) 1934 b) 1949

c) 1991 d) 1955

P.T.O.

vi) ________ is not types of bankers cheque.

a) Demand cheque b) Bearer cheque

c) Order cheque d) Crossed cheque

vii) ________ is not presidency bank.

a) Bank of Bengal b) Bank of Madras

c) Bank of Bombay d) Bank of Delhi

viii) Bank of Hindustan was established in ________.

a) 1770 b) 1735

c) 1717 d) None of the above

B) Attempt any three out of five from the following. **[3×2=6]**

a) Name the three types of non banking financial companies.

b) What is disadvantage of bridge loans?

c) What happens to a partnership account when a new partner is admitted?

d) What is meaning of banks?

e) Define Bank Overdraft.

Q2) Attempt any five out of six from the following. **[5×4=20]**

a) Write information about fixed deposit account.

b) Explain the reasons of closing of bank account by bank.

c) Explain the concept of savings and current account.

d) Explain the difference between the interbank and intra bank fund transfer.

e) State the characteristics of R.T.G.S.

f) What are the primary functions of commercial banks?

Q3) Attempt any three out of five from the following. **[3×6=18]**

a) Short notes on 'Co-operative banks'.

b) Explain the types of deposits.

c) Useful services for account holders.

d) Joint Stock Company.

e) Write short note on passbook printing.

Q4) Attempt any two out of three from the following. **[2×10=20]**

a) Explain the procedure of opening a bank account and operating a bank account.

b) Evaluate the CRR (Cash Reserve Ratio) and SLR (Statutory Liquidity Ratio) against each other in detail.

c) Explain the meaning of Bank. Explain the structure of Indian Banking System.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

PD5804

[6448]-107

F.Y.B.Com. (SODL)

BANKING & FINANCE-I

115B-I : Fundamentals of Banking

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* अ) खालील आठ पैकी कोणतेही सहा प्रश्न सोडवा. **[6×1=6]**

i) .... हा संस्थात्मक बँक खात्याचा प्रकार नाही.

अ) संयुक्त खाते | ब) वैयक्तिक मालकीची संस्था खाते

क) भागीदारी संस्था खाते | ड) हिंदू अविभक्त कुटुंब खाते

ii) भारतात एकूण .... खाजगी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण करण्यात आले.

अ) 14 | ब) 20

क) 06 | ड) 27

iii) .... ही सार्वजनिक बँक आहे.

अ) HDFC | ब) ICICI

क) SBI | ड) यापैकी नाही

iv) नेफ्ट NEFT म्हणजे ....

अ) नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक फंड ट्रान्सफर

ब) नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक फी ट्रान्सफर

क) नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक फोरम ट्रिटी

ड) नॅशनल इलेक्ट्रॉनिक फायनान्स टार्गेट

v) बँक व्यवसाय नियमन कायदा ....

अ) 1934 | ब) 1949

क) 1991 | ड) 1955

vi) .... हा धनादेशाचा प्रकार नाही.

अ) मागणी धनादेश | ब) वाहक धनादेश

क) आदेश धनादेश | ड) रेखांकित धनादेश

vii) .... ही प्रेसिडेन्सी बँक नाही.

अ) बँक ऑफ बंगाल ब) बँक ऑफ मद्रास

क) बँक ऑफ बॉम्बे ड) बँक ऑफ दिल्ली

viii) बँक ऑफ हिंदुस्तान ची स्थापना .... यावर्षी झाली.

अ) 1770 ब) 1735

क) 1717 ड) यापैकी नाही

ब) खालील पाच पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. **[3×2=6]**

i) तीन प्रकारच्या नॉन-बँकिंग वित्तीय कंपन्यांची नावे सांगा.

ii) ब्रिज लोनचे तोटे काय आहेत?

iii) नवीन भागीदार स्वीकारल्यावर भागीदारी खात्याचे काय होते?

iv) बँक या शब्दाचा अर्थ काय आहे?

v) बँक ओव्हरड्राफ्टची व्याख्या सांगा.

प्र.2) खालील सहापैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×4=20]**

अ) मुदत ठेव खात्याबद्दल माहिती लिहा.

ब) बँकेने बँक खाते बंद करण्याची कारणे स्पष्ट करा.

क) बचत आणि चालू खात्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

ड) इंटरबँक आणि इंट्राबँक फंड ट्रान्सफरमधील फरक स्पष्ट करा.

इ) आर.टी.जी.एस. ची वैशिष्ट्ये सांगा.

फ) कमर्शियल बँकांची प्राथमिक कार्ये कोणती आहेत?

प्र.3) खालील पाच पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. **[3×6=18]**

अ) टीप लिहा - सहकारी बँका.

ब) ठेवींचे प्रकार स्पष्ट करा.

क) खातेधारकांसाठी उपयुक्त सेवा.

ड) संयुक्त स्टॉक कंपनी.

इ) पासबुक प्रिंटिंगवर टीप लिहा.

प्र.4) खालील तीन पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

अ) बँक खाते उघडण्याची आणि बँक खाते चालवण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) सी आर आर (कॅश रिझर्व्ह रेशो) आणि एस एल आर (स्टॅट्युटरी लिक्विडिटी रेशो) यांचे एकमेकांशी तपशीलवार मूल्यांकन करा.

क) बँकेचा अर्थ स्पष्ट करा. भारतीय बँकिंग व्यवस्थेची रचना स्पष्ट करा.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5805

[Total No. of Pages : 4

[6448]-108
F.Y.B.Com. (SODL)
GEOGRAPHY
115 C-I : Commercial Geography - I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester-I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following fill in the blanks. **[6]**

i) Commercial geography is a part of ______ geography.

a) Economic b) Social
c) Political d) Environmental

ii) India occupies only ______ % of the world's geographical area.

a) 2.4% b) 8.2%
c) 10.3% d) 13.4%

iii) _______ is non-renewable resources.

a) Wood b) Crops
c) Fossil fuel d) Animals

iv) When the population of a region is so small that the available resources are not utilised fully, it is called ______ population.

a) Optimum b) Over
c) Low d) Under

v) The silent valley Hydro-Electric project was one of the first project situated in the tropical rain forest area of ______

a) Aravalli Range b) Eastern Ghats
c) Western Ghats d) Himalaya

vi) _______ is biodegradable wastes.

a) Polyethylene bags b) Scrap metal
c) Glass bottles d) Vegetable wastes

B) Answer any three of the following questions in short. **[6]**

i) Who is considered the father of economic and commercial Geography in the modern era?

ii) What was White Revolution?

iii) What are man-made resources?

iv) Define optimum population.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[20]**

a) Give a short analysis of the factors of production and distribution.

b) What are Tertiary activities?

c) What are the three basic dimensions of human development?

d) How is solid waste classified?

e) Write effects of Thermal pollution.

f) Write sources of surface water pollution.

Q3) Write notes on any three of the following. **[18]**

a) Analyse the benefits involved in the study of commercial geography.

b) Write a short note on cultural or human factors affect economic activities of man.

c) Explain the types of resources.

d) List the major characteristics of India's population.

e) Analyse the effects dam have on forest and tribal people.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[20]**

a) Explain the activities which envisage the nature of commercial geography.

b) Explain the different types of economic activities.

c) Describe the factors influencing migration.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

PD5805

[6448]-108

F.Y.B.Com. (SODL)

GEOGRAPHY

115 C-I : Commercial Geography - I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) पुढील रिकाम्या जागा भरा. **[6]**

i) व्यापारी भूगोल हा .... भूगोलाचा एक भाग आहे.

अ) आर्थिक ब) सामाजिक

क) राजकीय ड) पर्यावरणीय

ii) जगातील भौगोलिक क्षेत्रापैकी भारत .... % क्षेत्र व्यापतो.

अ) 2.4 % ब) 8.2 %

क) 10.3 % ड) 13.4 %

iii) .... हे अपुर्ण वापर होणारी साधनसंपदा आहे.

अ) लाकूड ब) पीक

क) जीवाश्म इंधन ड) प्राणी

iv) जेंव्हा एखाद्या प्रदेशाची लोकसंख्या इतकी कमी असते की, उपलब्ध संसाधनांचा पुरेपुर वापर केला जात नाही, तेंव्हा त्याला .... लोकसंख्या म्हणतात.

अ) इष्टतम ब) जास्त

क) कमी ड) अंतर्गत

v) सायलेंट व्हॅली हायड्रो-इलेक्ट्रिक प्रकल्प हा .... येथील उष्णकटिबंधीय पर्जन्य वन क्षेत्रात वसलेला पहिला प्रकल्प होता.

अ) अरवली पर्वतरांगा ब) पूर्व घाट

क) पश्चिम घाट ड) हिमालय

vi) .... हा जैव विघटनशील कचरा आहे.

अ) प्लैस्टिक पिशवी ब) धातू

क) काचेच्या बाटल्या ड) भाजीपाला कचरा

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[6]**

i) आधुनिक युगातील आर्थिक आणि व्यापारी भूगोलाचे जनक कोणाला मानले जाते?

ii) धवल क्रांती (श्वेत क्रांती) काय होती?

iii) मानवनिर्मित संसाधने काय आहेत?

iv) इष्टतम लोकसंख्या परिभाषित (स्पष्ट) करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[20]**

अ) उत्पादन आणि वितरणाच्या घटकांचे थोडक्यात विश्लेषण करा.

ब) तृतीय व्यवसाय म्हणजे काय?

क) मानवी विकासाचे तीन मूलभूत परिणाम कोणते आहेत?

ड) घनकचऱ्याचे वर्गीकरण कसे केले जाते?

इ) औष्णिक प्रदूषणाचे परिणाम लिहा.

फ) पृष्ठभागावरील जल प्रदूषणाचे स्त्रोत लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा. **[18]**

अ) व्यापारी भूगोलाच्या अभ्यासाच्या फायद्यांचे विश्लेषण करा.

ब) मानवाच्या आर्थिक क्रियांवर परिणाम करणारे मानवी किंवा सांस्कृतिक घटक स्पष्ट करा.

क) संसाधनांचे प्रकार स्पष्ट करा.

ड) भारताच्या लोकसंख्येची मुख्य वैशिष्ट्ये सांगा.

इ) धरणांमुळे जंगल आणि आदिवासी लोकांवर होणाऱ्या परिणामांचे विश्लेषण करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) व्यापारी भूगोलाच्या स्वरूपाची कल्पना करणाऱ्या व्यवसायांचे स्पष्टीकरण द्या.

ब) आर्थिक व्यवसायांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

क) स्थलांतरावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5806

[Total No. of Pages : 4

[6448]-109
F.Y.B. Com. (SODL)
115- D - I : DEFENCE ORGANIZATION AND MANAGEMENT IN INDIA-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt the following **[6×1=6]**

i) Which of the following is the apex body responsible for the defence of India?

a) Ministry of Home Affairs
b) Ministry of Defence
c) National Security Council
d) Cabinet Secretariat

ii) Which organization is responsible for India's nuclear weapons program?

a) DRDO b) ISRO
c) BARC d) RAW

iii) Where is the headquarters of the Indian Air Force located?

a) Pune b) Mumbai
c) New Delhi d) Chennai

iv) Which of the following is the nodal agency for defence research in India?

a) DRDO b) NITI Aayog
c) ISRO d) CSIR

v) Which of the following is the highest military authority in India?

a) Chief of Defence Staff (CDS)
b) President of India
c) Defence Minister
d) Chief of Army Staff

vi) The Indian Armed Forces consist of how many branches?

a) Two b) Three
c) Four d) Five

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

i) What is the defense organization?

ii) What is the Indian Coast Guard?

iii) What is the role of the Ministry of Defence (MoD) in India?

iv) What is the Border Security Force?

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) What are the main components of the Indian Defence Organization?

b) What is the role of the Chief of Defence Staff (CDS)?

c) What is the primary function of the Indian Army?

d) Explain advantages of the Make in India initiative.

e) Write a short note on Home Guard.

f) Explain the role of the Indian Navy.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Write short note on Defence policy & Planning

b) Explain the concept of Border Roads organization.

c) Explain the reasons for restructuring of Indian armed forces.

d) Explain the importance of border lines in India

e) Write a short note on the Central Reserve Police Force.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Explain the command structure of the Indian Air Force.

b) Explain the role of the cabinet Committee on security.

c) Write in detail about the development of the Indian Navy.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

PD5806

[6448]-109

F.Y.B. Com. (SODL)

115-D-I : DEFENCE ORGANIZATION AND MANAGEMENT IN INDIA- I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. *1)* अ) खालीलपैकी सर्व प्रश्न लिहा. **[6×1=6]**

i) भारताच्या संरक्षणासाठी खालीलपैकी कोणती सर्वोच्च संस्था जबाबदार आहे?

अ) गृह मंत्रालय   ब) संरक्षण मंत्रालय

क) राष्ट्रीय सुरक्षा परिषद   ड) मंत्रिमंडळ सचिवालय

ii) भारताच्या अण्वस्त्र कार्यक्रमासाठी कोणती संस्था जबाबदार आहे?

अ) DRDO   ब) ISRO

क) BARC   ड) RAW

iii) भारतीय हवाई दलाचे मुख्यालय कुठे आहे?

अ) पुणे   ब) मुंबई

क) नवी दिल्ली   ड) चेन्नई

iv) भारतातील संरक्षण संशोधनासाठी खालीलपैकी कोणती नोडल एजन्सी आहे?

अ) DRDO   ब) NITI आयोग

क) ISRO   ड) CSIR

v) भारतातील सर्वोच्च लष्करी प्राधिकरण कोणते आहे?

अ) संरक्षण प्रमुख (CDS)   ब) भारताचे राष्ट्रपती

क) संरक्षण मंत्री   ड) लष्करप्रमुख

vi) भारतीय सशस्त्र दलांमध्ये किती शाखा आहेत?

अ) दोन   ब) तीन

क) चार   ड) पाच

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[3×2=6]**

i) भारतीय हवाई दलाचे मुख्यालय कुठे आहे?

ii) भारतीय तटरक्षक दल म्हणजे काय?

iii) भारतातील संरक्षण मंत्रालयाची भूमिका काय आहे?

iv) सीमा रक्षा दल म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. **[5×4=20]**

अ) भारतीय संरक्षण संघटनेचे मुख्य घटक कोणते आहेत?

ब) संरक्षण प्रमुखची भूमिका काय आहे?

क) भारतीय लष्कराचे प्राथमिक कार्य कोणते आहे?

ड) मेक इन इंडिया उपक्रमाचे फायदे स्पष्ट करा.

इ) गृहरक्षक दल यावर थोडक्यात टीप लिहा.

फ) भारतीय नौदलाची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांवर टीप लिहा. **[3×6=18]**

अ) संरक्षण धोरण आणि नियोजन यावर थोडक्यात टीप लिहा.

ब) सीमा रस्ते संघटनेची संकल्पना स्पष्ट करा.

क) भारतीय सशस्त्र दलांच्या पुनर्रचनेची कारणे स्पष्ट करा.

ड) भारतातील सीमारेषांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

इ) केंद्रीय राखीव पोलिस दल यावर थोडक्यात टीप लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

अ) भारतीय हवाई दलाच्या कमांड संरचना स्पष्ट करा.

ब) सुरक्षाविषयक कॅबिनेट समितीची भूमिका स्पष्ट करा.

क) भारतीय नौदलाच्या विकासाबद्दल तपशीलवार लिहा.

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : [ ]

PD5807

[Total No. of Pages : 4

[6448]-110

F.Y. B.Com. (SODL)

COOPERATION

115E-I : Theory and Practice of Cooperation - I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt the following : **[6]**

i) _______ Later the cooperative account came under the jurisdiction of the state.

ii) 2004 was celebrated as the _______ of cooperatives.

iii) In a communist economy, the _______ board takes decisions.

iv) In cooperatives, _______ has a subordinate position.

v) The concept of cooperatives has been in existence since _______.

vi) _______ members are required for the establishment of a cooperative society.

B) Write the answers to any three of the following questions. **[6]**

i) What is the principle of cooperation?

ii) What is a cooperative society?

iii) What is capitalism?

iv) What is limited liability?

P.T.O.

Q2) Answers any five Questions of the following : **[20]**

a) Explain the objectives of cooperation.

b) What are the recommendations of the Vaidyanathan Committee?

c) Explain the features of a communist economy.

d) Explain the difference between cooperation and capitalism.

e) Explain the concept of business in brief.

f) Write information about Prof. N. A. Datwala Committee.

Q3) Write note of any Three of the following : **[18]**

a) Boards in International Cooperative Organization.

b) What are the Recommendations of Cafe Card Committee?

c) Cooperative Act 1904.

d) Development of Cooperative Movement in Maharashtra.

e) Capitalist Economy.

Q4) Attempt any two questions of the following : **[20]**

a) Explain in detail the various boards in International Cooperative Organization.

b) Explain in detail the challenges faced by the Cooperative Sector.

c) Explain in detail the role of the state Government in the Cooperative Movement.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PD5807

[6448]-110

F.Y. B.Com. (SODL)

COOPERATION

115E-I : Theory and Practice of Cooperation - I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* अ) रिकाम्या जागा भरा. **[6]**

i) .... नंतर सहकार खाते राज्याच्या अधिकार क्षेत्रात आले.

ii) 2004 ते सहकाराचे .... म्हणून साजरे करण्यात आले.

iii) साम्यवादी अर्थव्यवस्थेत .... मंडळ निर्णय घेते.

iv) सहकारामध्ये .... ला गौण स्थान आहे.

v) सहकारी ही संकल्पना .... काळापासून चालत आलेली आहे.

vi) सहकारी संस्थेच्या स्थापनेसाठी .... सभासद लागतात.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[6]**

i) सहकाराचे तत्व म्हणजे काय?

ii) सहकारी संस्था म्हणजे काय?

iii) भांडवलशाही म्हणजे काय?

iv) मर्यादित जबाबदारी म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[20]**

अ) सहकाराची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.

ब) वैद्यनाथन समितीच्या शिफारशी कोणत्या?

क) साम्यवादी अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ड) सहकार व भांडवलशाही यातील फरक स्पष्ट करा.

इ) व्यवसाय की संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.

फ) प्रा. एन. ए. दातवाला समितीची माहिती लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा थोडक्यात लिहा. **[18]**

अ) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेतील मंडळे.

ब) कॅफे कार्ड समितीच्या शिफारशी कोणत्या?

क) सहकार कायदा 1904.

ड) महाराष्ट्रातील सहकार चळवळीचा विकास.

इ) भांडवलशाही अर्थव्यवस्था.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. **[20]**

अ) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनेतील विविध मंडळे सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) सहकार क्षेत्रासमोरील आव्हाने सविस्तर स्पष्ट करा.

क) सहकार चळवळीत राज्य सरकारची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5808

[Total No. of Pages : 4

[6448]-111

F.Y. B.Com. (SODL)

ECONOMICS

115 F-I: Managerial Economics - I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt the following : **[6×1=6]**

A) Fill in the Blanks.

i) Managerial Economics is most giving priorities ________ Economics.

a) Micro b) Macro

c) International d) None of the above

ii) Salt, Bajara, bread is an example of:

a) Comfort goods b) Giffen goods

c) Substitute goods d) None of the above

iii) Opportunity cost also known as ________ cost.

a) Alternative b) Total

c) Variable d) None of the above

iv) In the long run all factors of productions are

a) variable b) variable and constant

c) constant d) Implicit

v) Principle of Economics book written by________.

a) J.M. Keynes b) Dr. Alfred Marshal

c) David Ricardo d) J.M. Mill

vi) Indifference curves are ________ with respect to the starting point.

a) Inclination b) Convex

c) Vertical d) Horizontal

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

i) Explain Concept of Consumer Surplus.

ii) Explain Nature of Managerial Economics.

iii) Explain determinants of demand.

iv) Marginal Cost.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) Explain law of variable proportions.

b) Explain the Types of Utility.

c) Explain the scope of managerial economics.

d) Explain an importance of elasticity of demand.

e) Income elasticity of demand.

f) Main characteristics of managerial economics.

Q3) Write notes on any three of the following : **[3×6=18]**

a) Explain the features of indifference curve.

b) Explain the determinants of supply.

c) Explain the law of returns to scale.

d) Explain the relation between average cost and marginal cost.

e) Explain the importance of managerial economics.

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Explain the relationship between managerial economics and micro economics.

b) State the law of supply.

c) Explain the Types of Price Elasticity of demand.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

PD5808

[6448]-111
F.Y. B.Com. (SODL)
ECONOMICS
115 F-I: Managerial Economics - I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. *1)* खालीलपैकी सोडवा. **[6×1=6]**

अ) रिकाम्या जागा भरा.

i) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्रात सर्वाधिक प्राधान्य दिले जाते .... अर्थशास्त्र.

अ) सूक्ष्म ब) मॅक्रो

क) आंतरराष्ट्रीय ड) वरीलपैकी काहीही नाही

ii) मीठ, बाजार, ब्रेड हे खालीलपैकी एक उदाहरण आहे.

अ) आरामदायी वस्तू ब) गिफेन वस्तू

क) पर्यायी वस्तू ड) वरीलपैकी काहीही नाही

iii) संधीचा खर्चला .... खर्च असेही म्हणतात.

अ) पर्यायी ब) एकूण

क) परिवर्तनशील ड) वरीलपैकी काहीही नाही

iv) दिर्घकाळात उत्पादनाचे सर्व घटक असतात ....

अ) परिवर्तनशील ब) परिवर्तनशील आणि स्थिर

क) स्थिर ड) अंतर्निहित

v) अर्थशास्त्राची तत्वे हे पुस्तक .... यांनी लिहिले.

अ) जे.एम. केन्स ब) डॉ. अल्फ्रेड मार्शल

क) डेव्हिड रिकार्डो ड) जे.एम. मिल

vi) समवृत्ती वक्र हे आरंभ स्थानाशी .... असतात.

अ) अंतर्वक्र ब) बहिर्वक्र

क) उभे ड) आडवे

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [3×2=6]

i) ''ग्राहक अधिशेष'' ची संकल्पना स्पष्ट करा.

ii) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.

iii) मागणीचे निर्धारक स्पष्ट करा.

iv) सीमांत खर्च.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. [5×4=20]

अ) परिवर्तनशील प्रमाणांचा नियम स्पष्ट करा.

ब) उपयोगीतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

क) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा.

ड) मागणीच्या लवचिकतेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

इ) मागणीची उत्पन्नाची लवचिकता.

फ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राची मुख्य वैशिष्ट्ये.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. [3×6=18]

अ) उदासीनता वक्रची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) पुरवठ्याचे निर्धारक स्पष्ट करा.

क) प्रमाणानुसार परतावा देण्याचा नियम स्पष्ट करा.

ड) सरासरी खर्च आणि सीमांत खर्च यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

इ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. [2×10=20]

अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र आणि सूक्ष्म अर्थशास्त्र यांच्यातील संबंध स्पष्ट करा.

ब) पुरवठ्याचा नियम सांगा.

क) मागणीच्या किंमत लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5809

[Total No. of Pages : 2

[6448]-112
B. Com. - I (SODL)
116A - I : ESSENTIALS OF E-COMMERCE - I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Attempt the following. **[6×1=6]**

a) What does EDI stand for?

b) List any two risks in e-commerce.

c) Define B2B e-commerce.

d) What is the role of the internet in e-commerce?

e) Name any two online payment portals in India.

f) Mention one preventive measure for reducing risks in e-commerce.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

a) Explain the concept of e-commerce practices versus traditional practices.

b) What are the functions of an effective website in e-commerce?

c) Describe the improtance of a payment gateway in online transactions.

d) What are the uses of Electronic Data Interchange (EDI)?

Q2) Answer any five of the following questions in short **[5×4=20]**

a) Define and explain the different types of e-commerce businesses.

b) Discuss the scope and limitations of e-commerce.

c) Write a short note on mobile commerce and its role in e-commerce.

d) What are the essential factors to consider when designing a website?

e) Explain the process of registering an internet domain and establishing connectivity.

f) Discuss the cost-benefit analysis of EDI in businesses.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Recent trends in e-commerce

b) Requirements of e-payment systems

c) Tools and services of the internet used in e-commerce

d) Components of Electronic Data Interchange (EDI)

e) Pre and post payment services in online transactions

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Elaborate on the concept, features, and risks of e-commerce, along with preventive measures.

b) Explain in detail the functioning of debit and credit cards in online payments.

c) Discuss the evolution, standards, and benefits of EDI in e-commerce.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. : [ ]

PD5809

[Total No. of Pages : 2

[6448]-112
B. Com. - I (SODL)
116A - I : ESSENTIALS OF E-COMMERCE - I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Attempt the following. **[6×1=6]**

a) What does EDI stand for?

b) List any two risks in e-commerce.

c) Define B2B e-commerce.

d) What is the role of the internet in e-commerce?

e) Name any two online payment portals in India.

f) Mention one preventive measure for reducing risks in e-commerce.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

a) Explain the concept of e-commerce practices versus traditional practices.

b) What are the functions of an effective website in e-commerce?

c) Describe the improtance of a payment gateway in online transactions.

d) What are the uses of Electronic Data Interchange (EDI)?

Q2) Answer any five of the following questions in short **[5×4=20]**

a) Define and explain the different types of e-commerce businesses.

b) Discuss the scope and limitations of e-commerce.

c) Write a short note on mobile commerce and its role in e-commerce.

d) What are the essential factors to consider when designing a website?

e) Explain the process of registering an internet domain and establishing connectivity.

f) Discuss the cost-benefit analysis of EDI in businesses.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Recent trends in e-commerce

b) Requirements of e-payment systems

c) Tools and services of the internet used in e-commerce

d) Components of Electronic Data Interchange (EDI)

e) Pre and post payment services in online transactions

Q4) Attempt any two of the following questions. **[2×10=20]**

a) Elaborate on the concept, features, and risks of e-commerce, along with preventive measures.

b) Explain in detail the functioning of debit and credit cards in online payments.

c) Discuss the evolution, standards, and benefits of EDI in e-commerce.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5810

[Total No. of Pages : 4

[6448]-113

F.Y.B. Com. (SODL)

116B - I : INSURANCE AND TRANSPORT-I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blanks: **[6×1=6]**

i) ____is the insurance scheme related to share market.

a) Endowment Insurance Policy

b) Money-Back Policy

c) Unit-linked Insurance policy

ii) Fire Insurance contract is an agreement of indemnity for____.

a) Loss b) Profit c) Co-operation

iii) In the history of India____is considered the most ancient insurance business.

a) Marine insurance b) Fire insurance c) Life insurance

iv) ____was the first insurance company started in England which pioneered the practice of marine insurance.

a) Lords b) Lloyd's c) Cloyd's

v) In fire insurance the principle of ___is mainly followed.

a) Mutual Trust b) Compensation c) Subordination

vi) Premature death, accidental death, death due to illness, many types of risks in the life of this person fall in the ___categories.

a) Vehicle Insurance b) Fire Insurance c) Life Insurance

P.T.O.

B) Answer any three of the following questions in short. **[3×2=6]**

i) State four elements included in fire insurance.

ii) State four principles of marine insurance.

iii) State four scopes of insurance.

iv) Define the term Life Insurance.

Q2) Answer any five of the following questions in short. **[5×4=20]**

a) Explain in detail the process of Life Insurance Agreement.

b) Explain the nature of Fire Insurance Contract.

c) Explain the functions of Marine insurance.

d) Explain the types of general insurance.

e) Explain in short Maturity Claims.

f) Define mortality and mortality table.

Q3) Write notes on any three of the following. **[3×6=18]**

a) Scope of Fire Insurance

b) Distinction between Marine Insurance and Fire Insurance.

c) Scope of Marine Insurance

d) Principle of Indemnity

e) Risk and Insurance

Q4) Attempt any two of the following. **[2×10=20]**

a) Explain in detail the Nature and Features of Life Insurance.

b) Explain in detail the Types of Fire Insurance policy.

c) Define the term insurance. Explain the career opportunities in insurance sector.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

PD5810

[6448]-113
F.Y.B. Com. (SODL)
116B - I : INSURANCE AND TRANSPORT-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. **[6×1=6]**

i) .... ही विमा योजना भाग बाजाराशी निगडीत आहे.

अ) हयातीतील विमापत्र ब) मनी बॅक पॉलिसी क) युनिट लिंक्ड विमा योजना

ii) अग्नी विमा हा करार .... भरपाईचा करार आहे.

अ) नुकसान ब) नफा क) सहकार्य

iii) विम्याच्या इतिहासामध्ये .... हा अतिशय प्राचीन विमा व्यवसाय आहे.

अ) सागरी विमा ब) अग्नी विमा क) आयुर्विमा

iv) इंग्लंडमधील .... ही पहिली विमा कंपनी सुरू झाली, ज्या कंपनीने सागरी विमा देण्याची पद्धत सुरू केली.

अ) लॉर्डस् ब) लॉयडस क) क्लॉयडस

v) अग्नी विमा तत्वामध्ये .... या तत्वाचे प्रामुख्याने पालन केले जाते.

अ) परस्पर विश्वास ब) नुकसान भरपाई तत्व क) अधीनतेचे तत्व

vi) अकाली मृत्यु, अपघाती मृत्यु, आजारपणामुळे होणारा मृत्यु या माणसाच्या जीवनातील अनेक प्रकारच्या जोखीम .... प्रकारामध्ये येतात.

अ) वाहन विमा ब) अग्नी विमा क) आयुर्विमा

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[3×2=6]**

अ) अग्नी विम्यामध्ये समाविष्ट होणारे चार घटक सांगा.

ब) सागरी विम्याची चार तत्वे सांगा.

क) विम्याच्या चार व्याप्ती सांगा.

ड) 'आयुर्विमा' या संकल्पनेची व्याख्या द्या.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[5×4=20]**

अ) आयुर्विमा करार करण्याची प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) अग्नी विमा कराराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

क) सागरी विम्याची कार्ये स्पष्ट करा.

ड) सर्वसाधारण विम्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

इ) 'मुदतपूर्ती दावा' थोडक्यात स्पष्ट करा.

फ) 'मृत्यूदर' व 'मृत्यूदर सारणी' यांच्या व्याख्या लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. **[3×6=18]**

अ) अग्नी विम्याची व्याप्ती

ब) सागरी विमा आणि अग्नी विमा यातील फरक

क) सागरी विम्याची व्याप्ती

ड) नुकसान भरपाईचे तत्व

इ) जोखीम व विमा

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[2×10=20]**

अ) आयुर्विम्याचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) अग्नी विमापत्राचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

क) 'विमा' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. विमा क्षेत्रातील रोजगाराच्या संधी स्पष्ट करा.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5811

[Total No. of Pages : 4

[6448]-114

F.Y.B.Com. (SODL)

116C-I : MARKETING AND SALESMANSHIP-I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester -I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blanks. **[6×1=6]**

i) The primary purpose of marketing is to provide ______ with the consumer.

ii) In a market, the consumer is the ______

iii) The concept of marketing mix was invented by _______

iv) The transaction made with money in exchange for something is called _______

v) Public relations is an effective element of ______

vi) The promotion of goods or services is _______

B) Write the answers to any three of the following questions in brief. **[3×2=6]**

i) What is marketing?

ii) Give the definition - Marketing mix.

iii) Give the definition of product mix.

iv) What is sales growth?

P.T.O.

Q2) Write the answers to <u>any five</u> of the following questions in brief. **[5×4=20]**

a) Explain the factors affecting distribution.

b) Explain the characteristics of sales growth.

c) Explain the purpose of pricing.

d) Explain the elements of marketing mix.

e) Explain the importance of market segmentation.

f) Explain the difference between sales and marketing.

Q3) Write any three notes from the followning. **[3×6=18]**

a) Traditional concept of marketing.

b) Selling factors.

c) Criteria for market segmentation.

d) Product life cycle.

e) Types of distribution.

Q4) Write the answers to any two of the following questions in detail. **[2×10=20]**

a) What is sales growth? Explain the elements of sales growth mix in detail.

b) Explain the factors affecting price mix in detail.

c) What is market segmentation? Explain the importance of market segmentation in detail.

❋❋❋

Total No. of Questions : 4]

PD5811

[6448]-114

F.Y.B.Com. (SODL)

116C-I : MARKETING AND SALESMANSHIP-I

(CBCS 2019 Pattern) (Semester -I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास] **[एकूण गुण *: 70***

सूचना :– *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* अ) रिकाम्या जागा भरा. **[6×1=6]**

i) उपभोक्त्याला .... पुरविणे हा विपणनाचा प्राथमिक हेतू असतो.

ii) बाजारपेठेमध्ये ग्राहक हा बाजारपेठेचा .... असतो.

iii) विपणन मिश्र या संकल्पनेचा शोध .... यांनी लावला.

iv) एखाद्या वस्तूच्या बदल्यात पैसा या चलनाने केलेल्या व्यवहारास .... असे म्हणतात.

v) जनसंपर्क हा .... चा परिणामकारक घटक आहे.

vi) वस्तू किंवा सेवांची करण्यात येणारी प्रसिद्धी म्हणजे .... होय.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[3×2=6]**

i) विपणन म्हणजे काय?

ii) व्याख्या द्या–विपणन मिश्र

iii) उत्पादन मिश्र ची व्याख्या सांगा.

iv) विक्रय वृद्धी म्हणजे काय?

प्र.*2)* खालील पैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[5×4=20]**

अ) वितरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

ब) विक्रय वृद्धीचे गुण स्पष्ट करा.

क) किंमत ठरवण्याचे उद्देश स्पष्ट करा.

ड) विपणन मिश्रचे घटक स्पष्ट करा.

इ) बाजारपेठ विभागणीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

फ) विक्री व विपणन यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. **[3×6=18]**

अ) विपणनाची पारंपारिक संकल्पना

ब) विक्रीचे घटक

क) बाजारपेठ विभागणीचे निकष

ड) उत्पादन जीवन चक्र

इ) वितरणाचे प्रकार

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. **[2×10=20]**

अ) विक्रय वृद्धी म्हणजे काय? विक्रय वृद्धी मिश्रचे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) किंमत मिश्रवर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

क) बाजारपेठ विभागीकरण म्हणजे काय? बाजारपेठ विभागणीचे महत्त्व सविस्तर स्पष्ट करा.

❃ ❃ ❃

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5812

[Total No. of Pages : 4

[6448]-115

F.Y. B.Com. (SODL)

116D-I : CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicates full marks.***

Q1) A) **Attempt the following :** **[6 × 1 = 6]**

i) What does the term "Consumerism" mean?

ii) Name any two consumer rights.

iii) Define the scope of consumer protection as per the United Nations guidelines.

iv) What is the primary role of Media in consumer education?

v) Mention any one skill required for a career in Consumer Studies.

vi) State one limitation of e-commerce related to consumer protection.

B) **Answer any three of the following questions in short :** **[3 × 2 = 6]**

i) What are the objectives of consumer protection?

ii) Explain the importance of voluntary organizations in consumer awareness.

iii) Define the term "Deficiency" as per the Consumer Protection Act 1986.

iv) What is the significance of consumer education in e-commerce?

Q2) **Answer any five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]**

a) Discuss the evolution and need for consumerism.

b) Describe the composition and jurisdiction of Consumer Disputes Redressal Agencies.

c) Write a short note on the framework for consumer protection provided by the United Nations.

d) Explain the challenges of e-commerce and its effects on consumers.

e) Discuss the importance of E-Education for consumers.

f) Elaborate on the preventive measures for consumer protection in E- Banking.

Q3) **Write notes on any three of the following : [3 × 6 = 18]**

a) Importance of standardization for consumer protection.

b) Role of educational institutions in consumer awareness.

c) Features of the Consumer Protection Act 1986.

d) Recent emerging issues in e-commerce.

e) Objectives of Consumer Disputes Redressal Agencies.

Q4) **Attempt any two of the following questions : [2 × 10 = 20]**

a) Elaborate on the United Nations guidelines for consumer protection.

b) Discuss the prospects and challenges of e-commerce related to consumer protection.

c) Explain the procedure for filing a complaint and dealing with it under the Consumer Protection Act 1986.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

PD-5812

[6448]-115

F.Y. B.Com. (SODL)

116D-I : CONSUMER PROTECTION AND BUSINESS ETHICS - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : *1)* *सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.*

2) *उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) अ) खालील प्रश्न सोडवा : **[6 × 1 = 6]**

i) ग्राहकवाद (Consumerism) म्हणजे काय?

ii) ग्राहक हक्कांपैकी कोणतेही दोन हक्क सांगा.

iii) संयुक्त राष्ट्रांच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार ग्राहक संरक्षणाच्या कार्यक्षेत्राची व्याख्या करा.

iv) ग्राहक शिक्षणामध्ये माध्यमांची प्राथमिक भूमिका काय आहे?

v) ग्राहक अभ्यासातील करिअरसाठी आवश्यक कौशल्यांपैकी कोणतेही एक कौशल्य सांगा.

vi) ई-कॉमर्सशी संबंधित ग्राहक संरक्षणाची एक मर्यादा सांगा.

ब) खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : **[3 × 2 = 6]**

i) ग्राहक संरक्षणाचे उद्दिष्टे काय आहेत?

ii) ग्राहक जागरुकतेमध्ये स्वेच्छा संस्थांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

iii) ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 नुसार "उणिव" (Deficiency) ची व्याख्या सांगा.

iv) ई-कॉमर्समध्ये ग्राहक शिक्षणाचे महत्त्व काय आहे?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या : **[5 × 4 = 20]**

अ) ग्राहकवादाचा उत्क्रांतीक्रम व गरज यावर चर्चा करा.

ब) ग्राहक विवाद निवारण एजन्सींच्या रचना व कार्यक्षेत्राचे वर्णन करा.

क) ग्राहक संरक्षणासाठी संयुक्त राष्ट्रांनी पुरविलेल्या रूपरेषेवर लहान टीप लिहा.

ड) ई–कॉमर्समधील आव्हाने व त्याचा ग्राहकांवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

इ) ई–शिक्षणाचे (E-Education) ग्राहकांसाठी महत्त्व स्पष्ट करा.

फ) ई–बँकिंगमधील ग्राहक संरक्षणासाठी प्रतिबंधात्मक उपायांवर सविस्तर माहिती द्या.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर नोंदी लिहा : **[3 × 6 = 18]**

अ) ग्राहक संरक्षणासाठी मानकीकरणाचे महत्त्व

ब) ग्राहक जागरूकतेमध्ये शैक्षणिक संस्थांची भूमिका

क) ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 चे वैशिष्ट्ये

ड) ई–कॉमर्समधील अलीकडील उदयास आलेले मुद्दे

इ) ग्राहक विवाद निवारण एजन्सींचे उद्दिष्टे

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची विस्तृत उत्तरे द्या : **[2 × 10 = 20]**

अ) ग्राहक संरक्षणासाठी संयुक्त राष्ट्र मार्गदर्शक तत्वांवर सविस्तर माहिती द्या.

ब) ग्राहक संरक्षणाशी संबंधित ई–कॉमर्सच्या संधी आणि आव्हानांवर चर्चा करा.

क) ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 अंतर्गत तक्रार दाखल करण्याची प्रक्रिया आणि त्यावर कारवाईची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5813

[Total No. of Pages : 4

[6448]-116

F.Y.B.Com. (SODL)

116 E-1 : BUSINESS ENVIRONMENT & ENTREPRENEURSHIP - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **A) Match the pairs :** **[6 × 1 = 6]**

	Group 'A'		Group 'B'
i)	Economic Environment	a)	September 2001
ii)	Land Pollution	b)	Economic Policies
iii)	Sampoorna Rural Employment Scheme	c)	Mining
iv)	Entrepreneurial Qualities	d)	Black Money
v)	Cyber Crime	e)	1999
vi)	Jawahar Gram Samriddhi Yojana	f)	Innovation

B) Write the answers to any three of the following questions briefly. **[3 × 2 = 6]**

a) What is micro-environment?

b) What is environmental conservation?

c) Write the definition of poverty line.

d) What is innovation?

P.T.O.

Q2) **Write a brief answer to any five of the following questions.[5 × 4 = 20]**

a) What is environment? Explain the importance of business environment.

b) What is noise pollution? Explain the causes and solutions of noise pollution.

c) What is social injustice? Explain the consequences of social injustice.

d) What is an entrepreneur? Explain the characteristics of entrepreneurs.

e) Explain the effects of black money.

f) Explain the importance of internal entrepreneurs.

Q3) **Write any three notes from the following. [3 × 6 = 18]**

a) National Rural Employment Guarantee Scheme.

b) Poverty alleviation measures.

c) Twenty-six Programmes.

d) Opportunities in the environment.

e) Social factors.

Q4) **Write the answers to any two of the following questions in detail. [2 × 10 = 20]**

a) Explain the meaning of business environment and its various components in detail.

b) Explain the consequences and solutions of regional imbalance in detail.

c) Explain the capabilities or qualities of an entrepreneur in detail.

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 4]

PD-5813

[6448]-116

F.Y.B.Com. (SODL)

116 E-1 : BUSINESS ENVIRONMENT & ENTREPRENEURSHIP - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) जोड्या लावा. **[6 × 1 = 6]**

	गट 'अ'		गट 'ब'
i)	आर्थिक पर्यावरण	अ)	सप्टेंबर 2001
ii)	भू प्रदूषण	ब)	आर्थिक धोरणे
iii)	संपूर्ण ग्रामीण रोजगार योजना	क)	खोदकाम
iv)	उद्योजकीय गुण	ड)	काळा पैसा
v)	सायबर क्राईम	इ)	1999
vi)	जवाहर ग्राम समृद्धी योजना	फ)	नवनिर्मिती

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[3 × 2 = 6]**

अ) सूक्ष्म पर्यावरण म्हणजे काय?

ब) पर्यावरण संवर्धन म्हणजे काय?

क) दारिद्र्य रेषा व्याख्या लिहा.

ड) नवनिर्मिती म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **[5 × 4 = 20]**

अ) पर्यावरण म्हणजे काय? व्यावसायिक पर्यावरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) ध्वनी प्रदूषण म्हणजे काय? ध्वनी प्रदूषणाची कारणे आणि उपाय स्पष्ट करा.

क) सामाजिक अन्याय म्हणजे काय? सामाजिक अन्यायाचे परिणाम स्पष्ट करा.

ड) उद्योजक म्हणजे काय? उद्योजकांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

इ) काळा पैशाचे परिणाम स्पष्ट करा.

फ) अंतर्गत उद्योजकाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा. **[3 × 6 = 18]**

अ) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना.

ब) दारिद्रय निर्मूलनाचे उपाय

क) विस कलमी कार्यक्रम.

ड) पर्यावरणातील संधी.

इ) सामाजिक घटक.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. **[2 × 10 = 20]**

अ) व्यावसायिक पर्यावरणाचा अर्थ सांगून त्याचे विविध घटक सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) प्रादेशिक असमतोलाचे परिणाम आणि उपाययोजना सविस्तर स्पष्ट करा.

क) उद्योजकाच्या क्षमता किंवा गुण सविस्तर स्पष्ट करा.

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5814

[Total No. of Pages : 6

[6448]-117

F.Y. B.Com. (SODL)

116F-I : FOUNDATION COURSE IN COMMERCE - I

(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) **Fill in the blanks:** **[6 × 1 = 6]**

i) ________is given on Registered Mobile number at the time of each transaction.

a) OTP
b) OMR
c) PPB

ii) A liability of Sole Proprietor is ___________

a) limited
b) unlimited
c) minimum

iii) Women in rural areas receive a large number of employment opportunities through _____tourism.

a) Medical
b) Religious
c) Rural

iv) Organization is a group of _______persons.

a) many
b) two
c) four

P.T.O.

v) The objective of Business Organization in Private Sector is __________

a) getting minimum profit

b) getting maximum profit

c) providing services

vi) The Limited Liability Partnership Act came into force in _____________

a) 2010

b) 2008

c) 2020

B) Answer any three of the following questions in short. [3 × 2 = 6]

a) State two advantages of Digital India.

b) What is meant by ‘Rural Tourism’?

c) State two types of Resources.

d) What is Franchise Model?

Q2) **Answer any five of the following questions in short : [5 × 4 = 20]**

a) Explain the advantages of Liberalization.

b) Explain the concept of Logistics.

c) State the features of IPPB.

d) Describe the importance of Business Organization.

e) Explain the types of Partnership.

f) Explain the nature of Privatization.

Q3) **Write notes on any three of the following : [3 × 6 = 18]**

a) Privatization

b) Startup India

c) Distinction between Private Company and Public Company

d) Importance of Public Sector

e) Objectives of EXIM Policy

Q4) **Attempt any two of the following :** **[2 × 10 = 20]**

a) Explain in detail the Internet Banking and Mobile Banking in Banking Sector.

b) State the concept of Tourism and explain the nature, importance and types of Tourism.

c) State the concept of Liberalization and explain advantages and disadvantages of Liberalization.

Total No. of Questions : 4]

PD-5814

[6448]-117
F.Y. B.Com. (SODL)
116F-I : FOUNDATION COURSE IN COMMERCE - I
(2019 Pattern) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अ) रिकाम्या जागा भरा. **[6 × 1 = 6]**

i) नोंदणीकृत मोबाईल नंबरवर प्रत्येक व्यवहाराच्या वेळी .... दिला जातो.

अ) ओटीपी

ब) ओएमआर

क) पीपीबी

ii) व्यक्तिगत व्यापाराची जबाबदारी .... असते.

अ) मर्यादित

ब) अमर्यादित

क) कमीत कमी

iii) ग्रामीण भागातील महिलांना मोठया प्रमाणावर रोजगाराच्या संधी .... पर्यटनातून प्राप्त होतात.

अ) वैद्यकीय

ब) धार्मिक

क) ग्रामीण

iv) संघटना ही .... व्यक्तीचा समूह असते.

अ) अनेक

ब) दोन

क) चार

v) खाजगी क्षेत्रातील व्यवसाय संघटनांचा उद्देश .... असतो.

अ) कमीत कमी नफा मिळविणे

ब) जास्तीत जास्त नफा मिळविणे

क) सेवा देणे

vi) मर्यादित दायित्व भागीदारी कायदा .... मध्ये अंमलात आला.

अ) 2010

ब) 2008

क) 2020

ब) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[3 × 2 = 6]**

अ) डिजिटल इंडियाचे दोन फायदे सांगा.

ब) 'ग्रामीण पर्यटन' म्हणजे काय?

क) संसाधनाचे दोन प्रकार सांगा.

ड) फ्रंचायझी प्रतिमान म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[5 × 4 = 20]**

अ) उदारीकरणाचे फायदे स्पष्ट करा.

ब) लॉजिस्टिकस् ही संकल्पना स्पष्ट करा.

क) IPPB ची वैशिष्टये सांगा.

ड) व्यवसाय संघटनेचे महत्व विशद करा.

इ) भागीदारीचे प्रकार स्पष्ट करा.

फ) खाजगीकरणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही तीन टिपा लिहा. **[3 × 6 = 18]**

अ) खाजगीकरण

ब) स्टार्टअप इंडिया

क) खाजगी कंपनी व सार्वजनिक कंपनी यातील फरक

ड) सार्वजनिक क्षेत्राचे महत्त्व

इ) एक्झिम पॉलिसीची उद्दिष्टे

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा **[2 × 10 = 20]**

अ) बँकींग क्षेत्रातील इंटरनेट बँकींग व मोबाईल बँकींग सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) पर्यटनाची संकल्पना सांगून पर्यटनाचे स्वरूप, महत्त्व व प्रकार स्पष्ट करा.

क) उदारीकरणाची संकल्पना सांगून उदारीकरणाचे फायदे व तोटे सविस्तर स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5815

[Total No. of Pages : 2

[6448]-118
F. Y. B.Com. (SODL)
117A - I : ADDITIONAL ENGLISH - I
(2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **A) Fill in the blanks :** **[6 × 1 = 6]**

a) George Orwell's real name was _________

b) William Wordsworth born in _______

c) Benchley was born at __________

d) George Orwell was born in _____ on _____

e) Wordsworth completed his graduation from _____

f) JC Hill was ______ by profession.

B) **Answer any three of the following questions in short :** **[3 × 2 = 6]**

a) What is sonnet?

b) Why was Wordsworth against conventional poetry?

c) What is the subject of Good Manners?

d) What does The Fortune Teller revolve around?

Q2) **Answer any five of the following questions in short :** **[5 × 4 = 20]**

a) Why didn't the narrator disclose to the bank manager that he had filled in the wrong amount in the cheque?

b) Write a note on Lyrical Ballads

c) Write a note on the works of Robert Benchley

d) Describe the linguistic landscape of The Fortune Teller

e) How did the behavior of the young man change after illness in the essay Good.

f) Write a short note on the mystic world in Tagore's songs of love.

Q3) **Write notes on any three of the following :** **[3 × 6 = 18]**

a) What made the narrator feel nervous to enter a bank in My Financial Career?

b) How did nature influence Tagore's writings? Explain with examples.

c) Identify the style and structure of the poem 'Where the Mind is Without Fear'.

d) Describe the primary concern of Orwell in the essay 'The Sporting Spirit'.

Q4) **Attempt any two of the following questions :** **[2 × 10 = 20]**

a) Write a critical appreciation of the poem I Sit and Look out in your own words.

b) Discuss Robert Benchley pokes fun at the study of science in his essay.

c) Write a detail note on Romantic poetry.

❖ ❖ ❖

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5816

[Total No. of Pages : 2

[6448]-119
F.Y.B.Com. (SODL)
MARATHI (मराठी)
117B-I : भाषा, साहित्य आणि कौशल्यविकास व भाषा आणि कौशल्यविकास-I
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :–
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात

प्र.1) अ) खालील रिकाम्या जागा भरा. **[6]**

i) निबंध म्हणजे शब्दांनी व्यवस्थित बांधून ठेवलेला ……… होय

ii) निबंध लेखनाचे एकूण ……….. प्रकार आहेत.

iii) उत्कर्षवाटा या संपादित पुस्तकात एकूण ……… लेख आहेत.

iv) 'मार्ग' शोधताना या लेखाचे लेखक ……… आहेत.

v) अर्जाचे ……….. प्रकार आहेत.

vi) राजेश मंडलिक यांनी ………… हा लेख लिहिला आहे.

ब) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[6]**

i) निबंधाची व्याख्या लिहा.

ii) वर्णनात्मक निबंध म्हणजे काय?

iii) सहकारी चळवळ शेती आणि सुधारणा या लेखाचा विषय लिहा.

iv) पत्रलेखनाचे मुख्य प्रकार लिहा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) वाणिज्य विषयक निबंधाची थोडक्यात माहिती लिहा.

ब) ललित निबंधाचे वेगळेपण तुमच्या शब्दात लिहा.

क) महात्मा गांधींचा शेती विषयक दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या व्यक्तिमत्वाचे वेगवेगळे पैलू स्पष्ट करा.

इ) अर्जलेखन म्हणजे काय? अर्जाचे प्रकार लिहा.

फ) पत्रलेखना विषयी माहिती थोडक्यात लिहा.

प्र.3) खालील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[18]**

अ) तुमच्या मित्रास संगीत शास्त्रात प्राविण्य मिळवल्याबद्दल अभिनंदनपर पत्र लिहा.

ब) कार्यालयीन पत्र लेखनाची माहिती थोडक्यात लिहा.

क) बीजमाता राहीबाई पोपेरे यांचा परिचय लिहा.

ड) बीव्हीजी कंपनीच्या कामाचा थोडक्यात आढावा घ्या.

इ) स्टेट बँक ऑफ इंडिया बँकेत लिपिक पदासाठी जागा भरणे आहे त्यासाठी व्यवस्थापकांना अर्ज करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[20]**

अ) डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक विचार स्पष्ट करा.

ब) लेखिका नीलिमा मिश्रा यांना त्यांच्या ध्येयाचा मार्ग कशाप्रकारे सापडला?

क) नैसर्गिक आपत्तीग्रस्त विद्यार्थी आहे शैक्षणिक शुल्कात सवलत मिळण्यासाठी महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांकडे अर्ज करा.

❋ ❋ ❋